

NA VODI LEŽI - PA SE TUŠIRA

Takrat, ko zemlja okrog Mokronoga še ni vedela za umetna gnojila, si vodo lahko zajel v kateremkoli studencu, ki jih ni manjkalo. Premožnejši so na dvoriščih izkopali vodnjake in s pomočjo ročnih črpalk pripeljali vodo v hiše. Vendar Mokronog ne bi veljal za napredno naselje, če Mokronožani ne bi izkopali javnih vodnjakov in postavili črpalk. Kot začarane vile so stale na pomembnih mokronoških pomenkovališčih in s svojim litoželeznim dostojanstvom vabile žejne. Ljudi in živino. Na Glavnem trgu, na Frengi, Za zidom, pri sodniji, pri Bregantovih. Svoj vodnjak je imela tudi šola, grad in Tratarjeva hiša v Škarpi. Tako nekaj desetletij.

1933 je v Mokronogu in okolici stekla velika akcija za vodovod. Izdelani so bili načrti, ki so predvidevali napajanje vodovoda iz studenca v hosti Bezgovica nad Gorenjo vasjo. Kasneje so v načrt vnesli še zajetje iz višje ležečih studencev v področju, ki mu domačini pravijo Stara voda. Začetna vnema se, žal, ni razvnela in akcija je za nekaj let zlezla v brezplodno besedičenje.

Ugoden veter se je spet predramil 1939. I. in vse je kazalo, da bo tokrat imel dovolj moči. Pristojno ministrstvo je za začetna dela odobrilo pol milijona dinarjev in menda so Mokronožani za ta denar že nakupili cevi.

Potem je akcijo s cevmi vred pobrala vojna.

Šele spomladi 1964 se je Mokronožanom spet glasno stožilo po vodovodnih pipah. Poiskali so stare načrte, osnovali gradbeni odbor in se zagnali na delo. Med počitnicami se je na trasi oglasila tudi brigadirski pesem. Potem je šlo hitro.

Bila je velika veselica.

Žal pa so kmalu nastale težave s kakovostjo vode. Zajetje pod Bačjem je onesnaževal višje ležeči gnojnik in tudi sicer se je zajetje neodgovorno obnašalo do potrošnikov, predvsem po nalivih, ko je po ceveh pritekla bolj beli kavi podobna tekočina, le okus in vonj je imela manj prijeten. Marsikaj je bilo potem postorjenega, da bi se zagotovila vsaj nenehna neoporečnost vode, vendar je šele vrtina zahodno od Žalostne gore, v Ribjeku, ob potoku Savrca, Mokronogu natočila čisto vodo. Izdatnost vrtine je 11 lit/sek., sam sistem pa deluje takole: voda priteče do potrošnikov iz vodohranov na Žalostni gori in na Belem Griču. Vodohran na Žalostni gori, s prostornino 130 m³, je na nadmorski višini 288 m, vodohran na Belem Griču, (50 m³) je na 294 m nadmorske višine, medtem ko je vrtina na 242 metrih. Zaradi tega je bilo potrebno zgraditi črpališče in postaviti črpalko, ki poganja potrebno količino vode v rezervoarje. Vklon in izklon črpalke v črpališču uravnava tlačno stikalo, ki je po UKV zvezah povezano z nivojskima stikaloma v vodohranih. Ko nivo vode doseže dovoljeno višino, se črpalka izklopi.

In če boste po 24. aprilu 1998, ko je bila otvoritev, še kje naleteli na zabavljivo uganko

*Tik nad vodo v žeji večni,
kakor Prometej nesrečni,
hodi človek mokronog
s suhim grlom naokrog...?*

zamahnite z roko: »To je bilo!« Razen, če zabavljač ne bo namigoval na kako drugo žejo!

Ja, na vprašanje, postavljeno v naslovu: NA VODI STOJI - PA SE TUŠIRA, pa je pravilen odgovor MOKRONOG V DEŽJU. In ta drži tako danes kot pred sedmimi stoletji in čez, ko je bil ta čudoviti slovenski kraj prvič dokazano zapisan v zgodovino.

Stane Peček